

**14 серпня 2016 року пішов з життя академік НАН України
Михайло Андрійович
ГОЛУБЕЦЬ**

Наукова спільнота України зазнала важкої втрати – 14 серпня 2016 року на 86 році життя перестало битися серце видатного вченого в галузях геоботаніки, екології, геосоціосистемології, середовищезнавства, охорони навколишнього природного середовища, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, академіка НАН України Голубця Михайла Андрійовича.

Михайло Андрійович народився 30 жовтня 1930 р. в с. Великий Любінь Городоцького району Львівської області. У 1953 році закінчив Львівської сільськогосподарський інститут, здобувши у кваліфікацію інженера лісового господарства й був прийнятий до аспірантури при кафедрі лісівництва цього інституту, а від 1954 року розпочав педагогічну діяльність у Львівському сільськогосподарському й лісотехнічному інститутах.

За результатами узагальнень з низки наукових і практичних питань щодо росту, продуктивності, довговічності та вирощування культур ялини європейської в рівнинній частині західних областей України М.А.Голубець у 1960 р. захищає дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук.

Від 1962 року М.А.Голубець працював в наукових установах Академії наук УРСР – спочатку старшим науковим співробітником Науково-природознавчого музею, відтак старшим науковим співробітником відділу експериментальної екології й біоценології Інституту ботаніки АН УРСР, завідувачем відділу й директором Державного природознавчого музею.

Наукові праці М.А.Голубця шістдесятих років є вагомим внеском у розвиток ботаніки й геоботаніки. Вперше для території Українських Карпат були складені карти сучасного й корінного (первинного) рослинного покриву, опрацьовані наукові підходи до аналізу висотно-зональної диференціації природно-територіальних комплексів і в геоботаніку запроваджено поняття про зовнішню й внутрішню межі гірських рослинних поясів, були розроблені принципи й здійснена еколого-фітоценологічна класифікація рослинності та геоботанічне районування Українських Карпат. Велике практичне значення

мають також розроблені в той період лісорослинне та лісогосподарське районування Українських Карпат.

Результати роботи цього періоду узагальнені в дисертації «Ялинові ліси Українських Карпат», за результатами захисту якої, 1969 року, М.А.Голубець здобув науковий ступінь доктора біологічних наук.

Від 1974 року М.А.Голубець – заступник директора з наукової роботи Інституту ботаніки ім. М.Г.Холодного АН УРСР і керівник Львівського відділення цього ж інституту. У 1978 – одержав звання професора й був обраний член-кореспондентом АН України, а в 1990 – академіком НАН України.

Від 1991 до 2007 р. – директор Інституту екології Карпат НАН України, потім – почесний директор Інституту.

До 2010 р. – керував відділом екосистемології в якому працював до останньої хвилини життя на посаді головного наукового співробітника.

Протягом 1974-1995 рр. М.А.Голубець працював за сумісництвом на посаді професора кафедри морфології і систематики рослин Львівського національного університету імені Івана Франка.

Від сімдесятих років, наукова діяльність Михайла Андрійовича була пов'язана з вивченням екології угруповань і біогеоценологією. Він був ініціатором й організатором комплексних досліджень структурно-функціональної організації наземних екосистем у західних областях України. Наступні десятиріччя – це період розвитку вчення В.І.Вернадського про біосферу та ноосферу. Вчений обґрунтовує концепцію соціосфери як складної саморегульованої глобальної надсистеми.

М.А.Голубець розробив теоретичні основи вчення про біогеоценотичний покрив, структурно-функціональну суть урбосистем, методологічні засади комплексного глобального моніторингу стану довкілля, оцінки та охорони фітогенофонду й рослинного покриву.

На основі аналізу екологічних, соціально-економічних, демографічних, технологічних і політичних змін на планеті вчений зробив наукові узагальнення про виникнення на планеті якісно нової глобальної надсистеми – соціосфери – власне сфери виробничої діяльності людства. М.А.Голубець визначив її просторові компоненти (геосоціосистеми), запропонував їх класифікацію. Поряд з цим, він зробив унікальні наукові висновки щодо плівки життя (за Вернадським), її функціональної ролі в біосфері й соціосфері.

На підставі аналізу структурно-функціональної суті екосистемного рівня організації живого, концептуальних положень і завдань екосистемології М.А.Голубець обґрунтував потребу формування якісно нової галузі науки – геосоціосистемології як вчення про геосоціальні системи й теоретичної основи концепції сталого розвитку.

На підставі цих фундаментальних розробок М.А.Голубець узагальнив концепцію середовищезнавства, як похідної від геосоціосистемології прикладної галузі науки про навколишнє середовище (довкілля).

М.А.Голубець відомий своїми публіцистичними творами про Народний Рух України (1998), Біловезьку зустріч глав держав Білорусії, Росії та України

(2001), про наслідки русифікації української мови (2006), «Дерево життя» (2008) та інші.

Серед найважливіших віх громадсько-політичної роботи вченого слід зазначити такі: 1989-1990 рр. – член Народного Руху України, 1990-1994 рр. – народний депутат України, голова підкомісії з питань екології та охорони навколишнього природного середовища, учасник Біловезької зустрічі під час якої було припинено існування СРСР; 1995-1996 рр. – член Львівського облвиконкому, 1996-2002 – член Львівського міськвиконкому, заступник голови Львівської Крайової організації Конгресу української інтелігенції.

М.А.Голубець – автор близько 500 наукових праць, у тому числі 19 монографій, і редактор майже тридцяти колективних монографій, член редколегій багатьох періодичних видань.

Під його керівництвом захищено 5 докторських і 17 кандидатських дисертацій.

Він був українським куратором проекту МАБ-6а програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", головою секцій "Фундаментальні та прикладні проблеми екології" Наукової ради з проблем навколишнього середовища і сталого розвитку НАН України й «Екологія, загальна біологія та охорона природи» ДЗНЦ НАН України та МОН України, членом численних наукових і спеціалізованих рад з ботаніки, лісознавства, екології та охорони природи, дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, головою Львівського відділення Українського ботанічного товариства, віце-президентом Лісівничої академії наук України, членом Бюро відділення загальної біології НАН України тощо.

За наукові й громадські досягнення М.А.Голубця відзначено високими державними нагородами – орденом "За заслуги III ступеня" (1998 р.), Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1980 р.). У 1992 р. йому було присвоєне почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», у 2005 р. його роботи удостоєні Державної премії в галузі науки і техніки України.

Світла пам'ять про Михайла Андрійовича Голубця – видатного Вченого, чуйну й душевну й добру Людину, вимогливого й доброзичливого Вчителя завжди буде жити в серцях усіх, хто його знав і працював разом з ним.

Прощання з академіком НАН України М.А.Голубцем відбудеться 17 серпня 2016 р. у церкві Пресвятої Трійці (м. Львів, вул. Тершаковців, 11).

Час початку панахиди буде повідомлено додатково.

Адміністрація й колектив Інституту екології Карпат НАН України.